

De Tweede Kamer
t.a.v Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

16 april 2024

Geachte informateurs,

Wij zien volop kansen om biodiversiteit in de openbare ruimte, in natuurgebieden en in de landbouw, te herstellen en werken hier gezamenlijk aan. Graag willen we een nieuw kabinet uitnodigen om samen met ons te werken aan herstel van onze biodiversiteit.

Biodiversiteit is fundamenteel voor het in stand houden van ecosystemen, een stabiele voedselproductie, een gezonde leefomgeving en een vitale land- en tuinbouwsector in Nederland. Meer dan 200 bedrijven, landbouworganisaties, natuurorganisaties, kennisinstellingen en banken zijn zich hiervan bewust. Zij gaan voor herstel van biodiversiteit! Deze partijen hebben de handen ineengeslagen in de stichting Deltaplan Biodiversiteitsherstel.

Er liggen er naar onze mening kansen op de volgende terreinen om samen met een nieuw kabinet aan te werken:

1. Benut ruimtelijke ontwikkeling voor biodiversiteitsherstel

Gezien het nationale beleid en de grote ruimtelijke opgaven voor o.a. de energietransitie, woningbouw én het zorgen voor een gezonde leefomgeving, gaat Nederland op de schop. Vaak leiden deze ingrepen in eerste instantie tot verlies van biodiversiteit. Als het beleid en de uitvoering zich echter richten op het combineren van nieuwe ruimtelijke ontwikkeling met herstel van de biodiversiteit, leidt dit tot kansen. Het praktisch toepassen van het concept basiskwaliteit natuur is hierbij van belang. Voor de grote woningbouwopgave is het cruciaal dat deze op een natuurpositieve manier wordt uitgevoerd zonder dat dit leidt tot enorme bureaucratie.

2. Laat klimaatadaptatie en herstel van biodiversiteit samen op gaan

De risico's op extreme buien, wateroverlast en droogte nemen toe in Nederland. Onze partners onderschrijven het klimaatakkoord van Parijs en zetten zich in om de uitstoot van CO₂ te verminderen. Daarnaast kunnen partijen maatregelen nemen om zich voor te bereiden op klimaatverandering. Door slim combineren kunnen deze maatregelen een positief effect hebben op biodiversiteit. Denk aan groene buffers in stedelijk gebied, waardoor het minder warm wordt en water in de bodem kan trekken; het aanplanten van bomen die beter bestand zijn tegen droogte en positief zijn voor biodiversiteit; het creëren van kruidenrijk grasland, waardoor weilanden minder droogtegevoelig zijn en de biodiversiteit profiteert. Denk ook aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma om naast veiligheid ook versterking van natuur en biodiversiteit mee te koppelen. Het programma ruimte voor rivieren is hier een goed voorbeeld van.

3. Zorg dat maatschappelijke investering in NPLG in komende kabinetsperiode rendeert

Voorkom langere stilstand op het stikstof- en natuurhersteldossier. Wij vragen om de uitvoering van maatregelen voor natuurherstel, die haalbaar, realistisch en betaalbaar zijn, te faciliteren. Benut daarbij de voordelen van innovatie en zorg dat er budgetten beschikbaar komen én blijven.

Zonder heldere aanpak voor natuur (stikstof) en waterkwaliteit (KRW) blijft de landbouw op slot.

Zet daarbij in op een effectieve aanpak in zones rond Natura 2000-gebieden. De werkgroep Overgangsgebieden¹ is helder in haar conclusies – die door het Deltaplan onderschreven worden – Het kan wel! Daarvoor is het nodig dat provincies zorgen voor heldere kaders en ondersteunend beleid en boeren toekomstperspectief wordt geboden. Compensatie voor gedeerd verdienvermogen, uitbreiding van de inzet van Agrarisch Natuurbeheer en het faciliteren van extensivering, zijn daarbij onmisbaar.

Pak de uitdagingen in een gebied zoveel mogelijk in samenhang op, zodat de maatschappelijke investering in het NPLG rendeert en toekomstbestendig is. Dat kan alleen door op gebiedsniveau met partijen samen te werken. Neem deze samenwerking serieus en investeer in gebiedsgerichte samenwerking.

4. Realiseer 10% groen-blaue dooradering

Groenblauwe dooradering levert een structurele bijdrage aan het herstel van het Nederlandse cultuurlandschap en bevordert bestuivers. Dat is goed voor biodiversiteit, het klimaatbestendig maken van Nederland, het behalen van de doelen voor de KRW en een duurzamere voedselproductie. Daarnaast zijn landschapselementen in staat stikstof in te vangen waardoor het niet verder verspreid wordt naar de omgeving. Het Deltaplan stelde met een coalitie van partijen het Aanvalsplan Landschap op. En ook de volgende stap is genomen: het doel van 10% dooradering is opgenomen in het NPLG. Wij vragen de politiek om dit proces verder te faciliteren door de benodigde financiën beschikbaar te stellen (zie ook punt 6). Grondeigenaren en -gebruikers willen wel. Met voldoende middelen kunnen zij het langjarig beheer wat nodig is om de kwaliteit van de landschapselementen, en daarmee de bijdrage aan biodiversiteitsherstel, garanderen.

---

¹ https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/10/Eindrapportage-overgangsgebieden_v23okt23-1.pdf

5. Stimuleer natuurinclusieve landbouw door doelsturing

De landbouw van de toekomst produceert in balans met de omgeving, levert een positieve bijdrage aan biodiversiteit en boeren verdienen een goede boterham. Natuurinclusieve landbouw is alleen mogelijk door een integrale benadering van de duurzaamheidsopgaven waar de landbouw voor staat, waar goed ondernemerschap wordt beloond. Door doelsturing, bijvoorbeeld met KPI's, kunnen boeren op hun eigen manier invulling geven aan de omgevingsdoelen. Publieke en private beloningen voor het behalen van maatschappelijke doelen kunnen gestapeld worden en daarmee een verdienmodel creëren voor natuurinclusieve en duurzame landbouw.

6. Langjarige vergoedingen voor groen/blauwe diensten

Er is grote maatschappelijke consensus dat boeren die groen/blauwe diensten leveren, een belangrijke bijdrage leveren aan herstel van biodiversiteit en landschappelijke regio-specifieke kwaliteit. De wachtlijsten bij agrarische collectieven laten zien dat boeren wel willen. Randvoorwaardelijk is dan wel dat boeren hiervoor een langjarige, stabiele en concurrerende beloning krijgen. Wij pleiten ervoor om alle boeren in Nederland die hiervoor intrinsiek gemotiveerd zijn, in de gelegenheid te stellen om door het leveren van groen/blauwe diensten, een bijdrage te leveren aan herstel van biodiversiteit.

Wij vragen een nieuw kabinet om een stap naar voren te doen en het budget, ruim 1 miljard euro, en de randvoorwaarden vast te leggen in het coalitieakkoord. Op deze wijze worden boeren betaald voor het uitvoeren van groen/blauwe diensten; kan de 10% groen/blauwe dooradering uit het Aanvalsplan Landschap gerealiseerd worden evenals het realiseren van het Aanvalsplan Grutto en kan uiteindelijk tot systeemherstel worden gekomen rond en in natuurgebieden.

7. Faciliteer verlaging van de milieu-impact van gewasbeschermingsmiddelen en stuur op vermindering van middelengebruik

Om biodiversiteit te bevorderen, is het noodzakelijk om de milieu-impact van gewasbeschermingsmiddelen verder te verminderen. Tegelijkertijd is het belangrijk dat gewassen gezond blijven.. Wij vragen om realistische en heldere doelen te stellen waarin dit gewaarborgd wordt en te sturen op het reduceren van emissies van gewasbeschermingsmiddelen naar het milieu door in te zetten op het realiseren van de MIG (milieu-indicator gewasbescherming²). Versnelling van innovatie (zoals de toepassing van digitale en precisietechnieken) en het vergroten van de capaciteit voor toelating van biologische en laag-risicomiddelen, dragen bij aan de ambitie.

8. Neem natuur op in het preventieakkoord

Natuur heeft een bewezen preventief effect op de gezondheid. We willen een nieuwe paragraaf in het preventieakkoord³ opnemen over natuur, waarin afspraken worden gemaakt over ontwikkeling van biodivers groen in en nabij woongebieden.

---

² <https://www.wur.nl/nl/project/Milieu-indicator-Gewasbescherming-1.htm>

³ <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-1f7b7558-4628-477d-8542-9508d913ab2c/pdf>

9. Stimuleer blijvend grasland en kringlooplandbouw

Momenteel wordt de derogatie op inzet van dierlijke mest afgebouwd. Deze afbouw valt zwaar in de melkveehouderij, terwijl deze sector juist een belangrijke bijdrage kan leveren aan het vergroten van biodiversiteit. Met de afbouw vervalt de eis voor deelnemende melkveebedrijven om minimaal 80% grasland te hanteren. De (milieu- en klimaat ongewenste) toepassing van kunstmest blijft bestaan, terwijl waardevolle dierlijke mest, passend bij de kringlooplandbouwgedachte, verloren gaat binnen een bedrijfsvoering. Blijf kringlooplandbouw stimuleren en wees zuinig op blijvend grasland vanwege de positieve impact op bodem en biodiversiteit en het lage risico op (nutriënt)uitspoeling naar oppervlakte- en grondwater. Zet daarnaast in op een slimmere inzet van samenwerking tussen veehouders en akkerbouwers om lokale kringlooplandbouw te bevorderen, het gebruik van dierlijke mest beter te verdelen en kunstmest te minderen.

Met vriendelijke groet,

Louise Vet
Voorzitter Stichting Deltaplan Biodiversiteitsherstel